УДК 334.716:658.589

Валентина СЕМЕНОВА
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки підприємства,
Одеський національний економічний університет

Марія ОБЕРТАЙЛО
аспірант,
Одеський національний економічний університет

МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ПОКАЗНИКІВ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті проаналізовано найбільш поширені методики аналізу, підкреслено їх позитивні та негативні риси. Також запропоновано авторський варіант схеми управління інноваційно-інвестиційною ді-яльністю промислового підприємства та запропоновано спосіб групування методів аналізу показників інноваційно-інвестиційного розвитку на окремих етапах управління.

Ключові слова: *інноваційно-інвестиційний розвиток, методика, приведені витрати, дисконтовані критерії, економічний ефект.*

Проблема, що стосується вибору методики дослідження інноваційної діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, є важливою та актуальною з наукової та практичної точки зору, бо правильний вибір інструментарію дослідження дозволить найбільш повно проаналізувати об'єкт, зробити правильні висновки та запропонувати доцільні рекомендації для подальшого розвитку.

Питаннями, пов'язаними з розглядом, розробкою та систематизацією методик дослідження інноваційно -інвестиційного розвитку підприємств, цікавляться як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Серед них: Амеліна О. В., Ануфрієва Є. І., Беренс В., Богацький Р., Бойчик І. М., Гончар К., Кирилкін М. В., Романюк С. О., Сидорова А., Ступак С. М., Хавранек П., Чубай В. М. та інші [1-13].

Слід зазначити, що сьогодні проблемами аналізу та вибору вдалої методики займається значна кількість науковців. І кожен пропонує власний підхід або варіант дослідження. Це, звичайно, ускладнює завдання практиків та створює проблему вибору найкращої методики. До того ж у роботах не було запропоновано найбільш повний та різнобічний спосіб аналізу, який найкращим чином підходив би для промислових підприємств.

Метою статті є розгляд та критичний огляд різних методик, за допомогою яких розраховуються показники інноваційно-інвестиційного розвитку, а також підбір найбільш вдалих способів аналізу інноваційної діяльності промислових підприємств.

На нашу думку, доцільно буде розпочати з наведення найбільш часто вжива-них методик розрахунку економічної ефективності виробництва та організації інноваційно-інвестиційного розвитку. Однією з них можна вважати методику розрахунку приведених витрат. Вона містить розрахунок наступних показників: приведені витрати на одиницю продукції, коефіцієнт ефективності та термін окупності додаткових капітальних вкладень, річний економічний ефект від впровадження заходу [1, с. 16].

Вищенаведена методика є широковідомою та часто використовуваною у теоретичному аспекті. Вона є досить простою у розрахунку, зрозумілою, допомагає визначити найкращий інвестиційний проект з декількох наявних варіантів. Але вона має свої недоліки: не враховує зміну вартості грошей у часі, підходить до одноразових витрат, що зведені до одного часового періоду (до одного року або нормативного терміну окупності капітальних вкладень). Також методика може використовуватися тільки у порівняльному аналізі, при наявності двох або більше варіантів інноваційних проектів. На практиці ж підприємству складно підібрати один варіант, не кажучи вже про більше.

Досить відомою на сьогодні є методика розрахунку дисконтованих критеріїв ефективності проектів. Ці критерії широко використовуються в межах проектного аналізу та у низці інших економічних дисциплін. Негативним моментом є різні назви критеріїв, що використовуються у розрахунках, а також різні позначення у формулах. Це призводить до труднощів у аналізі наукових джерел та ймовірних помилках у розрахунках. Так, наприклад, показник NPV – це чистий приведе-ний прибуток, так само, як і ЧПП, різниця тільки у позначеннях. Методика передбачає розрахунок наступних показників: NPV, PI, DBP, IRR та MIRR [1, с. 17-18], [2, с. 168-169], [3, с. 287-288].

Використання на практиці цих критеріїв має свої переваги та недоліки. Почнімо з позитивних рис: використання дисконтованих критеріїв, особливо IRR, залишається найбільш часто застосовуваним на практиці способом оцінки ефектив-ності інвестиційних проектів серед тих, які ґрунтуються на концепції вартості грошей у часі [4, с. 186]. Окрім того, розрахунок вищезазначених показників дозволяє аналізувати декілька альтернативних проектів та вибирати з них найбільш ефективний залежно від цілей компанії.

Критерій NPV має наступні позитивні риси: дає

© Валентина Семенова, Марія Обертайло, 2012

вірогідну оцінку приросту капіталу підприємства у випадку прийняття проекту, враховує можливість зміни ставки дисконтування за проектом у часі. Критерій IRR дозволяє оцінити резерв безпеки, враховує втрату цінності надходжень майбутніх періодів.

Що стосується недоліків, критерій NPV не враховує можливі зміни вартості капіталу та ставки дисконту, не дає інформацію про резерв безпечності проекту. Показник IRR в окремих випадках не має вирішення, або може мати кілька варіантів розв'язку; має порівняно складну методику розрахунку, при використанні графічного методу – не досить точний; показник не володіє властивістю адитивності. Хоча й критерій MIRR ліквідує деякі недоліки IRR, він розраховується за досить громіздкою формулою, не може бути визначений при зміні вартості інвестованого капіталу. Показник PI дає невизначеність при виборі двох проектів, які взаємовиключаються. Дисконтований період окупності не враховує грошові потоки, що не входять у період окупності, також – різницю у часі отримання доходів у межах періоду окупності [3, с. 287 -288].

Цікаву методику аналізу пропонує у своєму підручнику І. М. Бойчик [5]. Автор не наводить назву методики, тому умовно її можна назвати методикою розра-хунку показників ефекту та економії. Дослідниця визначає декілька форм економічного ефекту: народногосподарський (загальний ефект за умовами використання новов-ведень) та госпрозрахунковий або комерційний (одержується окремо розробником, виробником і споживачем нововведень). Перша форма використовується на стадії обґрунтування доцільності розробки та вибору найкращого варіанта рішення; друга форма – у процесі реалізації заходів, коли є відомими ціни на нову науково-технічну продукцію, обсяги виробництва, умови і строки застосування [5, с. 218-219]. Також автором було виділено 4 форми економічної ефективності: народно-господарська, госпрозрахункова, порівняльна та абсолютна. Тобто вона вважає доцільним та достатнім для аналізу інноваційного впровадження в промисловий процес розрахунок групи показників ефекту та ефек-тивності. Такі ж погляди простежуються у роботах Р. Богацького [6, с. 70-73]. Але вчений визначає інші види ефектів: економічний, продуктовий, науково-технічний, технологічний, функціональний, ресурсний, соціальний, екологічний.

Зазначимо, що автор пропонує використовувати вищенаведені формули тільки для технічних інновацій. Але, на нашу думку, з деякими коректуваннями ці показники можуть застосовуватися для інновацій будь-якого виду. На перший погляд, формули доволі прості та звичні. Проте вони зрозумілі та нескладні у розрахунку.

Також слід зауважити, що три наведені методики є доречними тільки у випа-дку впровадження інноваційного проекту (методика розрахунку показників ефекту та економії), або вибору одного з двох або більше нових проектів (методика розрахунку приведених витрат, методика розрахунку дисконтованих критеріїв ефективності проектів). Такі формули не вдасться використати для аналізу стану інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства. Вони не дають досліднику інформацію щодо інноваційного клімату організації.

Як тоді можуть власники й робітники підприємства, а також потенційні інвестори дізнатися та проаналізувати інноваційний потенціал промислового підприємства? Питання цікаве та слушне. В. М. Чубай зазначає, що менеджери вищої ланки управління, на жаль, не мають у розпорядженні комплексної методики, яка б дала змогу точно визначити, чи має підприємство інноваційний потенціал на рівні, достатньому для реалізації конкретного виду інноваційної стратегії [7, с. 183]. Дійсно, цю тезу важко заперечити. Під час аналізу значної кількості фахових джерел ми помітили, що майже кожен автор пропонує власну методику, вводить власні показники та позначення. Це суттєво ускладнює розуміння та розрахунки, призводить до повторів та помилок у користувачів методик. В. М. Чубай наводить низку недоліків, що спотворюють результати розрахунків. Серед них: різні науковці вкладають різний зміст у поняття «інноваційний потенціал»; здебільшого рівень потенціалу визначається шляхом використання експертами балів за показниками, які характеризують його складові, що призводять до надзвичайно високої суб'єктивності результатів оцінювання; часто науковці пропонують значну кількість різноманітних показників, однак не наводять алгоритму їх визначення і зведення їх у загальний показник; автори практично не подають конкретних джерел інформації отримання даних для підставлення у пропоновані ними формули, що робить їх здебільшого непридатними для практичного використання [7, с. 183-184].

Ми вважаємо доцільним розділити весь процес, пов'язаний з інноваційно-інвестиційною діяльністю, на два великих етапи: аналіз стану та динаміки інноваційно-інвестиційної діяльності промислового підприємства і реалізацію інноваційно-інвестиційних проектів. Тоді проаналізовані нами перші три методи є дореч-ними для розрахунків на другому етапі. Залишається питання: за допомогою яких методів можна вивчати стан та динаміку інноваційно-інвестиційної діяльності?

Існують різноманітні способи, які дозволяють вирішити цю проблему.

Розпочати можна з проведення на підприємстві SWOT-аналізу з метою виявлення можливостей та загроз, сильних й слабких сторін організації. Далі необхідно розрахувати групу показників, що дозволять побачити картину інноваційно-інвестиційного розвитку загалом. Показники можна умовно поділити на 2 групи: *абсолютні* та *відносні*. Серед абсолютних:

- кількість кандидатів та докторів наук, що працюють на підприємстві; виконавців науково-технічних робіт (дослідників, техніків, допоміжного персоналу, тощо);
- обсяг виконаних науково-технічних робіт у грошовому вираженні;
- кількість впроваджених інноваційних технічних процесів;
- кількість освоєних нових видів продукції у натуральному вираженні, обсяг реалізованої інноваційної продукції;
- загальна сума витрат на інновації на підприємстві, сума інвестицій на інноваційний розвиток;
- прибуток від реалізації інноваційної продукції та

ін.

Що стосується відносних показників, то І. М. Бойчик виокремлює показники науково-технічного рівня виробництва. Серед основних:

- фондоозброєність праці (відношення вартості основних виробничих фондів до чисельності промислово-виробничого персоналу);
- технічна озброєність праці (відношення вартості активної частини основних фондів до чисельності промислово-виробничого персоналу);
- електроозброєність праці (відношення кількості спожитої електроенергії до чисельності промислово-виробничого персоналу);
- коефіцієнти оновлення і вибуття основних виробничих фондів, а також їх активної частини;
- вікові характеристики виробничого устаткування [5, с. 216].

До допоміжних показників автор зараховує:

- коефіцієнти механізації виробництва і механізації праці;
- коефіцієнт автоматизації виробництва;
- частка електроенергії, використаної на технологічні цілі [5, с. 216].

До переліку відносних показників вважаємо за потрібне додати:

- питому вагу реалізованої науково-технічної продукції в загальному обсязі виробленої продукції, %;
- наукоємність виробництва (відношення загальних витрат на інноваційний розвиток до загального обсягу реалізованої продукції);
- частку інвестицій на інноваційний розвиток у загальній сумі інвестицій підприємства, %;
- структуру джерел фінансування інноваційного підприємства, %;
- рентабельність підприємства на інноваційної продукції за видами;
- фондоємність та фондовіддача основних засобів підприємства;
- ступінь фізичного та морального старіння основних засобів;
- рівень конкурентоспроможності інноваційної продукції;
- рівень екологічності технологічних процесів тощо.

Окрім того, слід зазначити, що всі показники необхідно аналізувати в динаміці, що дозволить зробити правильні висновки.

Далі слід підкреслити ефективність використання різних статистичних методів, зокрема факторного аналізу. Це є багатомірний статистичний метод, що використовується для дослідження взаємозв'язків між значеннями змінних. Цей аналіз дозволяє вирішити дві важливі проблеми дослідника: описати об'єкт всебічно і водночас компактно. За допомогою факторного аналізу можливе виявлення латент-них змінних чинників, що відповідають за наявність лінійних статистичних зв'язків між змінними [8]. Говорячи про факторний аналіз, не можна не згадати кореляційно-регресійний аналіз. Кореляція (або кореляційна залежність) – це статистичний взаємозв'язок двох або декількох випадкових величин. При цьому зміни значення однієї або декількох величин призводять до систематичної зміни значень інших величин [8]. При використанні цього виду аналізу керуються такими основними кри-теріями: коефіцієнтом кореляції Пірсона (r) та коефіцієнтом детермінації (R^2). Звісно, ці показники не єдині, але вони є найбільш відомими й часто вживаними.

Сьогодні все більш популярним стає застосування науковцями та дослідниками кластерного аналізу. Особливо стосовно вирішення завдань інноваційної діяльності. Так С. М. Ступак у своїй статті пропонує використовувати такий метод для аналізу інноваційної діяльності підприємств галузі хлібопечення [9, с. 56]. Кластерний аналіз (англ. *Data clustering*) розчленування заданої вибірки об'єктів (ситуацій) на підмножини, що називаються кластерами, так, щоб кожен кластер складався із схожих об'єктів, а об'єкти різних кластерів суттєво відрізнялися [8].

З метою дослідження інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства значна кількість науковців використовує експертні методи, зокрема метод бальних оцінок, метод анкетування. Є. І. Ануфрієва для оцінки ступеня новизни впровадження підприємством технологічних процесів пропонує використовувати матрицю бальних оцінок. Для цього складається таблиця, й експерти виставляють бали за 5-ма основними показниками:

- показник, який визначає ступінь новизни впроваджених технологічних інновацій (комбінаторний вид технологічної інновації – 1 бал, модифікований вид – 2 бали, радикальний вид – 3 бали);
- показник, що визначає ступінь глибини зміни технологічної інновації, яку впроваджено;
- показник, який визначає напрям розвитку виробничої системи, в якій впроваджено технологічну інновацію;
- показник, що визначає, як швидко підприємство реагує на зміни тенденцій на ринку технології, на рівень інноваційного потенціалу певного підприємства;
- показник, який визначає періодичність впровадження технологічних інновацій, а також вік технологічних процесів, впроваджених на підприємстві [10, с.6-8].

На нашу думку, методика є досить цікавою, простою для розуміння та розрахунку. Але дані, отримані таким способом, будуть мати суб'єктивний характер, бо залежать від поглядів та компетентності експертів. Це недолік будь-якого експертного методу.

Методом анкетування радить користуватися й В. М. Чубай. Автор пропонує обирати правильну інноваційну стратегію в два етапи: по-перше, визначити загальний рівень інноваційного потенціалу підприємства, по-друге – рівень достатності інноваційного потенціалу підприємства для реалізації конкретних видів інноваційної стратегії. Ця робота здійснюється шляхом порівняння фактичних значень по-казників з тими значеннями, які є оптимальними для ефективного здійснення інноваційного розвитку. Для цього використовується спеціально розроблена анкета в розрізі п'яти складових (усього 200 показників). Вона дає можливість не тільки про-аналізувати рівень інноваційного потенціалу, а й визначити, які недоліки необхідно усунути на підприємстві та значення яких критеріїв значно покращити [7, с. 186]. Також автор пропонує механізм переведення кількісних та якісних показників у бали при порівнянні фактичних їхніх значень з

необхідними. Ця методика є продуманою та вдосконаленою, дає змогу отримати більш-менш достовірну інформацію. Але лишається вплив суб'єктивного фактора, можливі недосконалості у шкалі переведення показників у бали.

Сьогодні популярною є думка, що одним з найбільш вдалих способів визначити рівень інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства – розрахувати інтегральний показник. У різних джерелах він має різні назви. Так К. Гончар пропонує розраховувати комбінований індикатор інноваційності і за допомогою результатів поділяти підприємства на 5 груп: глобальні інноватори, інноватори для внутрішнього ринку, інноватори тільки для себе, імітатори та абсолютно пасивні підпри-ємства [11, с. 131-133]. С. О. Романюк вважає за необхідне знаходити інтегральний інноваційний рівень підприємства за формулою *(1):*

$$F_{інт} = \prod_{i=1}^{к} F_i \quad , \qquad (1)$$

де F_i – складові інтегрального інноваційного рівня [12, с. 48].

Методика є універсальною, дозволяє кожній галузі або кожному підприємству вибрати власні складові інноваційно-інвестиційного розвитку.

Можна й надалі наводити варіанти використаних методів, бо їх є нескінченно багато. Основні з них були проілюстровані. У цій ситуації є позитивні й негативні моменти. Позитивним є те, що з великого різноманіття методів та показників кожен науковець при бажанні може обрати найбільш зручний та зрозумілий для нього. Але при цьому необхідна деяка уніфікація аналізу інноваційно-інвестиційної діяльності, що дозволить порівняти результати розрахунку декількох суб'єктів господарювання. Для цього можна запропонувати вивести розрахунок показників інноваційно-інвестиційної діяльності на рівень звітності.

Також необхідно обрати одну-дві методики, які будуть мати *директивний* характер, тобто розрахунок показників розвитку стане обов'язковим для підприємства. Всі інші методи стануть *індикативними*, необов'язковими, але при бажанні їх можна буде застосовувати для внутрішніх розрахунків на підприємстві. Але цю проблему необхідно вирішувати на вищому державному рівні та підкріплювати відповідними нормативними актами. Вирішення цього завдання дозволить покращити ситуацію з аналізом інноваційного розвитку на рівні галузі, області та цілої країни, бо на сьогодні доступної статистичної інформації є недостатньо для повного та всебічного розгляду. Також це дозволить окремому підприємству краще розібратися з наявним станом свого інноваційного потенціалу, зробити правильні висновки та розробити рекомендації.

Далі вважаємо за необхідне звернути увагу на етапи управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства. А. Сидорова виділяє наступні:

1. Визначення проблемних місць у сучасних системах управління розвитком підприємства.
2. Розробка збалансованої системи показників інноваційної активності підприємства.
3. Діагностика інноваційного розвитку підприємства.
4. Розробка моделі управління розвитком підприємств на основі процесних інновацій.
5. Оцінка співвідносності синергетичного ефекту підприємства й прибутку від впровадження процесних інновацій [13, с. 31].

Ми вважаємо доречним навести власну схему управління інноваційно-інвестиційною діяльністю промислового підприємства (див. рис. 1.). Для найбільшої результативності пропонуємо поділити етапи на 2 групи: етапи першого порядку, які на схемі позначені римськими цифрами, та етапи другого порядку, або підетапи (позначені арабськими цифрами). Послідовність виконання відтворена стрілками. Зрозуміло, що всі етапи підприємство повинно проходити послідовно, не перескакуючи деякі з них. Але не слід забувати, що робота над покращенням стану повинна відбуватися безперервно – не слід зупинятися на впровадженні одного чи двох вдалих проектів. Необхідно рухатися далі, знову аналізуючи стан інноваційно-інвестиційної діяльності й пропонуючи нові проекти. Тільки таким способом можна забезпечити підприємству сталий економічний розвиток.

Далі, після виокремлення низки послідовних етапів, необхідно визначитися з методами аналізу даних на кожній стадії. У статті була наведена значна кількість методологій. Спробуємо згрупувати їх за етапами (див. таблицю 1).

Таким чином, були наведені різні методи аналізу показників. Звичайно ж, що усі разом вони використовуватися не будуть, бо це призведе до повторень та трудомістких розрахунків. Кожне підприємство обирає для себе найраціональніші методи. Але, наголошуємо, що є необхідність у виведенні декількох методик на рівень директивних і внесення окремих показників, які характеризують інноваційно-інвестиційний розвиток, до звітності підприємства.

У статті розглядаються різні методики аналізу показників інноваційно-інвестиційного розвитку промислового підприємства. Слід підкреслити основні важливі моменти:

1. Наведено та проаналізовано найбільш відомі методики аналізу, підкреслено їх позитивні та негативні риси.
2. Знайдено та критично проаналізовано позиції окремих науковців щодо застосування різних методів та розрахунку показників, що характеризують інноваційно-інвестиційну діяльність.
3. Запропоновано авторську схему управління інноваційно-інвестиційною діяльністю промислового підприємства.
4. Представлено варіант групування методів аналізу показників інноваційно-інвестиційного розвитку по окремих етапах управління.
5. Підкреслено необхідність введення у звітність низки показників інноваційно-інвестиційної діяльності, виділення 1-2 методик аналізу на директивний рі-вень.

Звичайно, як було зазначено вище, кожна методика, з одного боку, - доцільна та обґрунтована, а з іншого – має окремі недоліки. Тому всебічного та розгорнутого універсального способу аналізу (з використанням одного методу) для будь-якого підприємства не може бути. Метою нашого подальшого

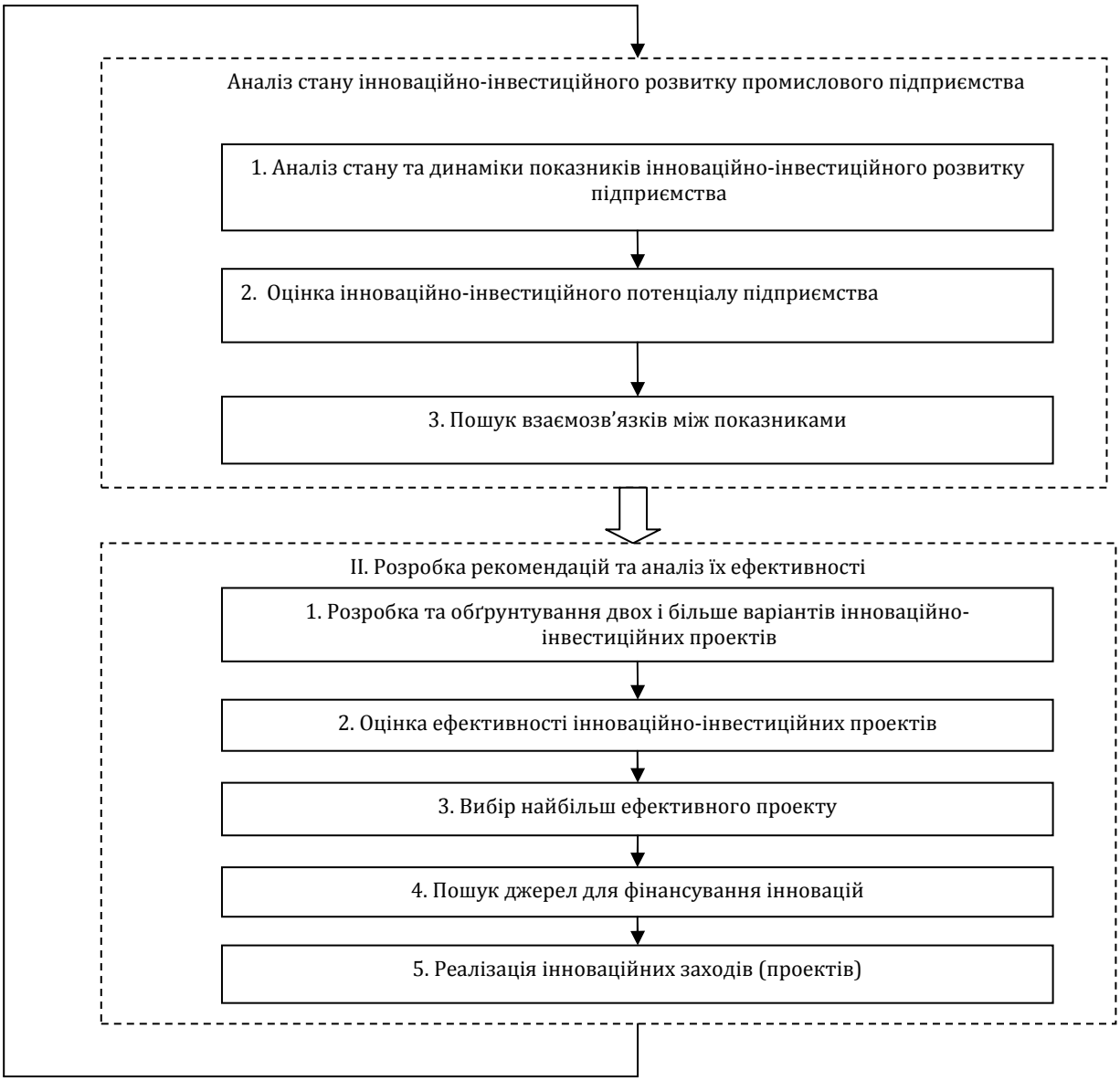

Рис. 1. **Схема управління інноваційно-інвестиційною діяльністю промислового підприємства**[*]

[*] *Розробка автора*

Таблиця 1. **Застосування методів аналізу показників інноваційно-інвестиційного розвитку на окремих етапах управління**[*]

Етапи управління	Методи
I. 1. Аналіз стану та динаміки показників інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства. 2. Оцінка інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємства	SWOT-аналіз, системний аналіз, діагностика, розрахунок абсолютних та відносних показників діяльності підприємства, метод експертних оцінок, метод бальних оцінок, модель пошуку індивідуальних відмінностей експертів, розрахунок інтегрального показника рівня інноваційно-інвестиційного розвитку тощо.
I. 3. Пошук взаємозв'язків між показниками	Факторний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз, кластерний аналіз, імітаційне моделювання, модифікована виробнича функція Кобба-Дугласа тощо.
II. Розробка рекомендацій та аналіз їх ефективності	Модель вибору інновацій, методика розрахунку приведених витрат, методика розрахунку дисконтованих критеріїв ефективності, методика розрахунку показників ефекту та економії тощо.

[*] *Розробка автора*

дослідження буде формування та вдосконалення методики аналізу інноваційно-інвестиційного розвитку для підприємств машинобудівної галузі з її особливостями та специфікою.

Список літератури

1. *Методичні вказівки і завдання до контрольної роботи з дисципліни «Економіка і організація інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства» для спеціалістів і магістрів усіх форм навчання спеціальності «Економіка підприємства» [уклад. В. С. Малишко, В. Г. Семенова]. – О.: ОДЕУ, ротапринт, 2003. – 19 с.*
2. *Кирилкин, М. В. Принципы управления инновационной деятельностью предприятия [Текст] / М. В. Кирилкин // Экономические науки. – 2008. – №5(42). – С. 166-169.*
3. *Амеліна, О. В. Критерії оцінки привабливості інвестиційних проектів [Текст] / О. В. Амеліна // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – 2011. – №4. – С. 286-289.*
4. *Беренс, В. Пособие по оценке эффективности инвестиций [Текст] / В. Беренс, П. Хавранек. – М.: АТЗТ «Интерэксперт», 1995. – 397 с.*
5. *Бойчик, І. М. Економіка підприємства [Текст] : навчальний посібник / І. М. Бойчик. – К.: Атіка, 2002. – 480 с.*
6. *Богацкий, Р. Технология волшебства / Р. Богацкий // Креативная экономика. – 2010. – № 3 (5/3). – С. 70-73.*
7. *Чубай, В. М. Аналіз інноваційного потенціалу машинобудівного підприємства у процесі формування і реалізації інноваційної стратегії [Текст] / В. М. Чубай // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - № 8 (110). – С. 183-190.*
8. *Википедия. Свободная энциклопедия. Разделы: Факторный анализ, корреляция, кластерный анализ [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://ru.wikipedia.org/wiki/*
9. *Ступак, С. М. Концептуальна модель регіонального інноваційного кластеру на прикладі галузі хлібопечення [Текст] / С. М. Ступак // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. - №3. Т. 1. – С. 56-59.*
10. *Ануфрієва, Є. І. Методологічний підхід до оцінки ступеня новизни впровадження підприємством технологічних процесів з урахуванням їх економічної ефективності [Текст] / Є. І. Ануфрієва // Економіка. Фінанси. Право. – 2010. – №7. – С. 6-10.*
11. *Гончар, К. Инновационное поведение промышленности: разрабатывать нельзя заимствовать [Текст] / К. Гончар // Вопросы экономики. – 2009. - № 12. – С. 125-144.*
12. *Романюк, С. О. Визначення інтегрального інноваційного рівня автотранспортного підприємства [Текст] / С. О. Романюк // Вісник вінницького політехнічного інституту. – 2009. – № 6. – С. 47-51.*
13. *Сидорова, А. Процессные инновации в системе управления развитием предприятия [Текст] / А. Сидорова // Экономист. – 2008. – №1. – С. 28-32.*

РЕЗЮМЕ

Семенова Валентина, Обертайло Мария

Методики анализа показателей инновационно-инвестиционного развития промышленных предприятий

В статье приведены и критически рассмотрены наиболее распространенные методики анализа, выделены позитивные и негативные черты каждой. Также предложен авторский вариант схемы управления инновационно-инвестиционной деятельностью промышленного предприятия и представлен способ группировки методов анализа показателей инновационно-инвестиционного развития на отдельных этапах управления.

RESUME

Semenova Valentyna, Obertaylo Maria

The methods of analysis of indexes of innovative-investment development of industrial enterprises

In this article the most widespread methods of analysis are resulted and critically considered. The positive and negative lines of each of them are selected. Also, the author's variant of chart of management innovative-investment activity of industrial enterprises is offered and the kind of classification of methods of analysis of indexes of innovative-investment development is presented on the separate stages of management.

Стаття надійшла до редакції 21.02.2012 р.